ГРИЦЕНКО О.І.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИТРАТИ НА ЯКІСТЬ В АВТОМАТИЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація: Розглянуто науково-методологічні основи формування інформації про витрати на якість обслуговування в режимі автоматизації облікового процесу, визначено основні фактори, що впливають на автоматизацію обліку витрат.

Аннотация: Рассмотрены научно-методологические основы формирования информации про расходы на качество обслуживания в режиме автоматизации учётного процесса, определены основные факторы, что влияют на автоматизацию расходов на качество обслуживания.

Summary: Describes the scientific and methodological basis of planning the cost of service quality, there were determined the main factors, which affect the sum and level of spending on quality of service.

***Постановка проблеми*.** Однією з головних ланок діяльності підприємств є процес виробництва продукції (робіт, послуг), що потребує певних витрат і відповідно правильного їх відображення в обліку. Для цього доцільно застосовувати автоматизовану форму обліку. Правильно організований автоматизований облік витрат сприятиме оперативному прийняттю управлінських рішень. Намагання досягнення найвищих результатів при найменших затратах часто призводить до економічного суперництва підприємств ціновими факторами. При цьому в сучасних умовах господарювання надзвичайно важливим є удосконалення механізмів

ефективного управління витратами, в тому числі і витратами на якість. Для прийняття ефективних управлінських рішень необхідна достовірна та повна інформація, яку і надає бухгалтерський облік, тому потрібно звернути увагу на належну організацію обліку витрат на якість продукції через запровадження автоматизованого обліку. Особливо зростає роль автоматизації в контексті можливостей прийняття ефективних управлінських рішень. Цим і визначається актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Над вирішенням проблем теорії і методології планування, оцінки та обліку витрат, пов'язаних з якістю, працювали Г.Г. Азгальдов, В.Н. Войтоловський, А.В. Глічов, Е.М. Карлик, Ц.П. Новиченко, В.Ю. Огвоздін, В.В.Окрепілов, Т.Д. Попова, О.В. Фоміна, В. М. та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що більшість науковців мають різні погляди на організацію автоматизованого обліку. Зокрема, В, Сопко, В. Завгородній стверджують, що важливою рисою витрат у виробничій сфері є характер їхнього зв'язку з певним об'єктом - продуктом, підрозділом, проектом і від цього залежатиме правильна організація автоматизованого обліку [4,8].

І. Буфатіна вважає, що правильно організований облік витрат за статтями калькуляції, місцями їх виникнення, видами продукції дає керівництву достатній обсяг інформації для прийняття ефективних управлінських рішень [2].

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення основних напрямів удосконалення формування в обліку інформації щодо витрат на якість обслуговування через уточнення проблем щодо його автоматизацію.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Визначення витрат дається у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а методологічні засади фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Витрати — це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [6].

В ринковій економіці потенціал калькуляції може бути задіяний в повній мірі для вирішення наступних основних задач:

– підвищення конкурентоспроможності товарів за рахунок економічно обгрунтованого зниження цін (торгової націнки) на товари;

– визначення та вибір найбільш рентабельних товарів;

– виявлення збиткових товарних груп для розробки рекомендацій щодо підвищення їх рентабельності або виключенню з обороту;

– визначення оптимальної ціни з точки зору попиту та конкурентоспроможності по окремих товарах за рахунок зміни торгової націнки.

Облік витрат на якість — зведена ділянка обліку щодо інших ділянок. Він ґрунтується майже на всіх документах первинного та зведеного обліку діяльності підприємства, і його документація повинна забезпечувати розподіл витрат з,а економічними елементами, місцями виникнення, статтями та об'єктами калькуляції [7]. Переважна більшість виробничих підприємств сьогодні обліковує витрати за допомогою ЕОМ (електронно-обчислювальних машин), проте необхідна правильна організація їх автоматизованого обліку.

З метою спрощення збору даних в обліку підприємства можлива зміна існуючих, введення додаткових реєстрів. Їх вибір та зміст буде залежити від змісту реєстрів, що діють до введення комерційної калькуляції. Такі зміни в управлінському обліку обумовлені тим, що його зміст має відповідати завданням управління, іншими словами забезпечити інформацією можливість прийняття оптимальних управлінських рішень.

На нашу думку, правильно організований автоматизований облік витрат надасть ще більше достовірної інформації для оперативного

прийняття управлінських рішень. Це пояснюється тим, що комп'ютеризація обліку витрат охоплює широке коло трудомістких операцій. До них відносять: групування виробничих витрат за напрямами витрачання, визначення нормативної (планової) та фактичної собівартості продукції, напівфабрикатів і незавершеного виробництва, облік відхилень від норм витрат, зведений облік витрат на виробництво, відображення на рахунках синтетичного обліку кореспонденції рахунків.

В умовах автоматизації розрахунків і групування нормативів існує можливість для переходу від складання нормативних калькуляцій на перше число місяця, кварталу, року до розроблення їх на будь-яку дату поточного місяця. Це дозволяє відмовитися від щомісячного перерахунку залишків незавершеного виробництва у зв'язку зі змінами норм на початок місяця і точніше обчислювати фактичну собівартість товарного відпуску продукції.

У комп'ютерній бухгалтерії через розширені можливості аналітичного обліку можлива побудова багаторівневих статей витрат, необхідних для потреб управління, а також облік витрат за центрами відповідальності [5].

Така схема калькуляції дозволить отримати інформацію про витрати певного виду ресурсів на одиницю окремого виробу за конкретним розділом; витрати за видами і групами продукції; витрати за підрозділами; витрати за видами або за групами (використовуючи різні рівні аналітичного обліку).

Вхідна інформація обліку витрат на виробництво — це сформована на машинних носіях інформація, яка є результатом розв'язання задач з обліку основних засобів, запасів, заробітної плати, фінансово-розрахункових операцій, обліку готової продукції, її відвантаження й реалізації. Отже, основними завданнями автоматизації обліку витрат на виробництво є:

- своєчасне, повне й достовірне відображення в обліку фактичних витрат на виробництво й реалізацію продукції (робіт, послуг), а також невиробничих витрат і втрат, які допускають на окремих ділянках діяльності підприємства;
- контроль за правильним використанням сировини, матеріалів, палива, енергії, фондів заробітної плати тощо, за дотриманням установлених

кошторисів витрат на обслуговування виробництва, управління, надання послуг;

- обґрунтування калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), правильне складання звітних калькуляцій;

- перевірка виконання планів собівартості (планів кошторисів витрат) і виявлення резервів скорочення витрат;

виявлення результатів собівартості цехів та інших підрозділів підприємства;

- виявлення й усунення недоліків організації виробництва та матеріально-технічного забезпечення, спрямованого на максимальну економію матеріальних і трудових витрат і на підвищення продуктивності праці.

Стандартні підходи до оброблення даних дають можливість взаємозамінювати бухгалтерів на різних ділянках роботи. Завдяки цьому скорочується кількість часу працівників бухгалтерії на виконання облікових функцій, зростають можливості для аналізу, статистичної обробки та підготовки аналітичної інформації, призначеної для ефективного управління підприємством та прийняття оперативних управлінських рішень.

На нашу думку, правильна організація автоматизованого обліку витрат допоможе скоротити витрати порівнянням фактичних витрат з витратами, передбаченими в кошторисі, збалансувати виробництво за підрозділами, щоб підтримувати рівномірний потік матеріалів (сировини), розподілити накладнівитрати, забезпечити повні, достовірні дані про діяльність підприємства для прийняття відповідних управлінських рішень.

Висновки.

Для організації обліку витрат на якість обслуговування, необхідно здійснити наступні заходи:

– визначити підрозділу, відповідального за організацію складання комерційної калькуляції;

– розробка методів збору, обробки, аналізу і оптимізації витрат на якість обслуговування;

– визначення джерел інформації та побудова системи аналітичного обліку витрат на якість, яка міститься в документації різних підрозділів організації;

– бухгалтерський облік витрат на якість обслуговування не повинен обмежуватися простим віддзеркаленням їх величини.

Використання засобів автоматизації дозволяє практично повністю вирішити проблему точності і оперативності інформації. Протягом декількох хвилин можуть бути підготовлені різноманітні і деталізовані дані, необхідні для прийняття ефективних рішень.

Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво адаптувати роботу бухгалтерії до правових норм, які часто змінюються.

Основними перевагами автоматизованого обліку витрат є те, що він точно відображає, де були здійснені витрати, і створює передумови для їх скорочення, що допомагає виробити певну стратегію управління витратами для поліпшення діяльності підприємства. Облік витрат допомагає керівництву виявляти ті підрозділи, які відповідальні за понесені витрати, приймати управлінські рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: підручник / [Ф. Ф. Бутинець, С. В. Іваненко, Т. В, Давидюк, Т. В. Шахрайчук]. - Житомир: Рута, 2002.-187 с.

2. Буфатіна Т, Облік у виробництві Я. Буфатіна // Все про бухгалтерський облік. - 2001. - №57.

3. Гриценко О.І. Сутність витрат на якість обслуговування [Текст] / О.І. Гриценко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. -Тернопіль. -2012. - № 5 (31). -С. 133-137.

4. Завгородній В. П. Автоматизація бухгалтерськтого обліку, контролю, аналізу та аудиту / В. П. Завгородній. - К.: А.С.К., 1999. - 768с.

5. Кузьмінський А. М. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: підручник / А. М. Кузьмінський. - К. : Вища школа, 1993. - 223с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затв, наказом Мінітерства фінансів України від 31 бер. 1999. №87 (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. — 2009. — №10.
7. Україна. Закон. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: від 16 липня 1999 № 996 // Галицькі контракти. - 1999. - № 36,
8. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу / В. Сопко, В, Завгородній. - К.: КНЕУ, 2000. - 453 с.

Гриценко О.І. Основні засади впровадження інформації про витрати на якість в автоматизованому середовищі / О.І. Гриценко. - Суми: УАБС НБУ, 2014. - 7 с. - (Препринт/ Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України" : SG - 001).